

Tường Linh – Một Đời Thơ

Cập nhật ngày: 09/02/2021 lúc 11:23

VHSG- Theo tin từ gia đình, nhà thơ Tường Linh, tên thật Nguyễn Linh (1931-2021), đã từ trần tại TP Hồ Chí Minh ngày 05.02.2021, hưởng thọ 91 tuổi.

Tường Linh có lần nói với người viết bài này, ông sinh đầu năm 1931 (trong khi giấy khai sinh ghi muộ n là ngày 12.12.1931), âm lịch là Canh Ngọ, nên tự nguyện làm con ngựa thồ văn chương, thồ nhân nghĩa và ân tình xứ Quảng. Quê ông ở làng Trung Phước, huyện Quế Sơn, tỉnh Quảng Nam. Ông là tri kỷ của hai văn nhân đồng hương nổi tiếng là Bùi Giáng và Tạ Ký. Bút hiệu Tường Linh đứng tên trên 11 tập thơ, trong đó có tác phẩm được giải thưởng Văn học Nghệ thuật Việt Nam Cộng hòa. Ông còn viết tiểu phẩm với bút hiệu Út Cầu Sơn (có thời nhà ông ở gần Cầu Sơn, quận Bình Thạnh, TP Hồ Chí Minh).

Tuyển tập thơ Tường Linh xuất bản mười năm trước (NXB Văn Học, 2011), khi nhà thơ đã qua tuổi 80. Hơn sáu thập niên làm thơ, vắt dòng qua hai thế kỷ, chọn lại 396 bài in trong tập sách, cho thấy Tường Linh là một nhà thơ thuộc thế hệ trước, một nhà-thơ-mới-cổ-điển. Ông là nhà thơ dụng công về kỹ thuật, chú trọng niêm luật và vần điệu của từng thể loại mà không gây cho người đọc cảm giác gượng ép, có lẽ một phần là vì thuở thiếu thời, ông đã được tập luyện nhuần nhuyễn khi làm các thể thơ cổ. Sở trường của ông là thơ bảy chữ, tám chữ và lục bát. Có đôi lần ông làm thơ cách tân – thơ tự do hay thơ văn xuôi – nhưng cảm hứng và tình điệu vẫn không rời mạch thơ truyền thống của dân tộc. Thơ ông được nuôi trong nguồn mạch đó và hoà vào tiếng nói trữ tình của người Việt một cách tự nhiên như hơi thở.



Nhà thơ Tường Linh

Tuyển chọn từ tám tập thơ in riêng (tập đầu tay nhan đề *Thơ tập làm thuở nhỏ*, in thạch bản ở Tam Kỳ năm 1950), ba tập thơ in chung, Tường Linh cấu trúc cuốn sách nói trên theo ba phần: *Nhánh hồn sông Thu*, *Chim bay biển Bắc* và *Thao thức phương Nam*. Thơ ở cả ba phần đều thấm đẫm một “dòng nhớ thương chảy mãi qua hồn” và nồng nàn tình

người, tình nhà, tình quê, tình nước. Không bao giờ thơ Tường Linh thôi âm vọng những tiếng gọi Trung Phước, Đại Bình, Cà Tang, Hòn Kẽm Đá Dừng..., lúc xôn xao trên sóng nước Thu Bồn, lúc hun hút trong mưa ngàn gió núi.

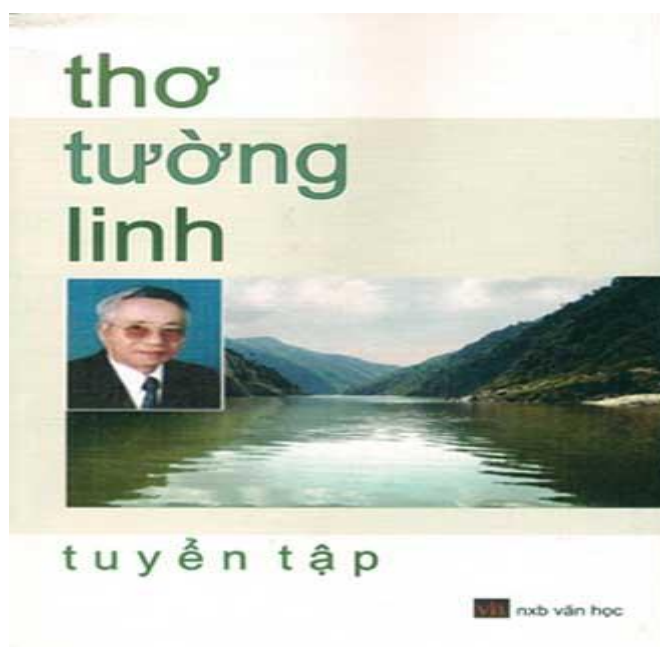
Ở Sài Gòn từ năm 1956, thơ ông luôn hướng vọng về “ngoài ấy”, “phương xưa”, phương của mẹ, phương của quê nhà:

*Ngoài ấy giờ đây mùa gió mùa
Xiêu xiêu quán nhỏ mé đường trưa
Vườn cau của mẹ hoa cau rụng
Giọt sáng rơi dường giọt nước mưa.*

Khi thơ ông cất tiếng “Thu ơi, từ đó...”, thì hình ảnh sông Thu, mùa thu quyện chặt hình ảnh người thương mến:

*Anh mất mùa thu, mất cả em
Lạc nhau từ thuở mới vừa quen
Trùng trùng dâu bể đau hồn bút
Đêm mịt mù sương lụn ánh đèn.*

Thi ảnh trong tác phẩm Tường Linh gắn liền hình tượng đất và người xứ Quảng, với tần số xuất hiện cao, vậy mà không thấy trùng lặp, mỗi lần đọc lại gợi lên những rung động mới. Những bài thơ như *Tháng bảy, Tin bão miền Trung...* được tác giả viết hơn nửa thế kỷ trước mà tưởng như là chuyện vừa mới tái hiện năm ngoái đây thôi, khi mùa bão lũ gây bao thảm cảnh cho đồng bào trên đất mẹ.



Tuyển tập thơ Tường Linh

Phong vị cổ điển trong thơ Tường Linh còn thể hiện ở chỗ dường như nhà thơ làm nhòa đi hình ảnh chính mình mặc dù những điều ông nói đều bắt nguồn từ gan ruột. Phải chăng ông nghĩ rằng những “gió dập sóng nhồi” của cuộc đời ông có thấm gì so với

những chìm nổi của đất nước, quê hương. Nhưng dù ông đứng lùi về phía sau thì tấm lòng ông, cái tình trong thơ ông vẫn hiện lên dạt dào ở phía trước. Để nhận ra chất nhạc trong thơ Tường Linh là yếu tố gây men cho những ca khúc phổ từ thơ ông của Anh Việt Thu, Trần Tử Thiêng, Minh Kỳ, Bắc Sơn... Khi viết những bài thơ thể sự về những thảm họa do thiên tai hay chiến tranh, về những ngang trái đắng cay của cuộc đời, Tường Linh vẫn giữ vẹn nguyên chất giọng nhỏ nhẹ, kín đáo mà làm chứng cho những bể dâu và “cuộc tình say” của kiếp người.

Hồi 50 tuổi, Tường Linh viết về mình:

Ta năm mươi tuổi rồi sao?

Đời như một thoáng chiêm bao chưa tàn

Nửa phần thế kỷ thời gian

Trăng tàn sau núi, mây tan cuối trời

Quê xưa: bóng nhớ xa vời

Thề xưa tâm nín như lời cỏ cây.

Cái tôi của nhà thơ như tan loãng vào thiên nhiên, vào giấc mơ, vào cả niềm thình lặng. Đến khi viết lời từ biệt chuẩn bị cho “ngày về”, ông vẫn muốn gửi lại mọi người giọng thơ chân thành, lão thực ấy:

Bởi ta về phía mặt trời sẽ lặn

Không gặp ai, cả chiếc bóng của mình

Đi tay trắng thì trở về tay trắng

Thơ một đời gửi lại phía bình minh.

Đọc một tập thơ, hiểu một tâm hồn, luận đề quen thuộc ấy càng đúng với thơ Tường Linh. Đó là một tâm hồn rất mực khiêm cung mà chất chứa bao nỗi niềm tâm sự để viết ra những vần thơ, như “tiếng trúc trầm luân”, thấm sâu vào những tấm lòng Việt Nam bình dị.

Xin tiễn ông đi bình an về phía mặt trời sẽ lặn.

HUỲNH NHƯ PHƯƠNG

Nguồn: <https://vanhocsaigon.com/tuong-linh-mot-doi-tho/>

www.vietnamvanhien.org



VIỆT NAM VĂN HIẾN

www.vietnamvanhien.info



TỦ SÁCH VĂN HIẾN ONLINE VỚI HƠN 10400 TÁC PHẨM